

se vidi sveti Nikolaj, Staven, Moraković vidi črnogorske otoke, in zdi se mu, da na bastiji vidi brate Črnogorce, da vidi reko, Črnojević po imeni, kako valove podi v jezero; dolgo časa gleda na ljubo Črno goro, tako dolgo, da mu je otemnelo oko, da se mu je zasolžilo. „Ali vas še kedaj pozdravijo moje noge, ljube gore?“ — šepeče sam sebi — „ve ste mi bile zavetje, varno sem počival vam v naročji, in ko bi mogoče bilo, ozdravela bi rana mojega srca v tujej očini, ali — ? — Oj, ne zaceli se, ko bi jo izpiral sam sè svojo krvijo!“

Zdaj umolkne, kakor bi se bil vlastne misli vstrasil, otere z dlanjo obraz in obrne se k svojema mladima spremljevalcema rekoč: „No, draga moja, še enkrat se ozrita po naši svetej Črnej gori, ali jo še kedaj vidita ali ne, to sam Bog zna, človek ne.“

Mladenica se pogledata; da bi domovine nikoli več ne videla, da bi morala umreti na tujem sveti, ne v njenem naročji, oh, to je gorje Črnogorcema! Eden hoče izpregovoriti in nekaj povprašati, ali ker sta vajena slepo slušati očnim ukazom, zato molči in pobesi glavo.

Starček — ne léta, temuč dušna žalost mu je razoral obraz, da si ni mogla skloniti njegovega telesa, ni oledeniti njegovih udov — starček nekoliko časa motri mladenica: „Dobro slutim vajino bolést, sina! Saj je z menoj na vsem sveti taka, ali jaz sem imel in poznal drugo domovino nego vidva, ki poznata le Črno goro.“

„Ktero drugo domovino?“ — povprašata oba na enkrat.

„Zdaj še ne morem, ali prav za prav tū ne smem razodeti vama očine minulosti“ — odgovori Lazo — „tū nam pogled na arbanaški tabor, na tabor teh Kriščevih sovražnikov, kalí svete spominke, in sleherno trenotje kdo prijezdi mimo nas. Brzo se tedaj poslovita od Črne gore, še denes moram nekaj učiniti.“ — Ne zmeni se zdaj več za mladenica, temuč odide in vže je na prvem holmci, predno ga sina dospeta zopet.

Vže davno se je noč razlegla po krajini; zvezde migljajo na jasnem nebu tako, če prav mesec ne sveti, da človek vendar-le dobro pozná cesto. Visoko po šardaških gorah vže koračijo stari Lazo in njegova sina. Gotovo starček dobro pozná pot, ker ne ide po tistej cesti, kodar solunske karavane v Skadro potujó, in ker ne hiti po cesti, ki se zmerom vijuga, in ki je ovinkasta tako, da bi bilo treba, da se ogne zdaj propasti, zdaj skoro omotično visokih skal. Lazo ide naravnost: ob propadih in čezi skalovje, le kjer je lés tam pa tam pregost, ondukaj obstoji — ter zdanjost primerja nekdanjosti. „Ondi-le je poprej bil les, a zdaj gola skala čepí tam“, — na pol omeni sam sebi — „ta božji ogenj bi vés les skoro sam zapalil, ali to je dobro, da zopet drug vzraste. Res da, presneto res: marsikaj se je spremenilo teh dvajset let! Ta mlada hraščina tamkaj-le, ravno zdaj zelení, poprej pa ni bilo še travice ne ondukaj; saj dobro znam, tū sem bil često na oprezi.“ — Zopet korači naprej. — Zdaj pridejo na teme nekemu hribu. Dosti velika plan se razprostira za tem hribom, a ravno pred njim jo skalovje robi, okrog in okrog tako, kakor skladje iz zgolj granita. Mladenica ne znata, da so vže davno zapustili cesto v Prizren, da je krajina zmirom neugodnejša in divja, kajti premišljata očeta, zakaj je denes vés skrivnost, res čuden, tako, da še nikoli ni bil takov; pa še njegove opazke pri skadarskem jezeru, te so vso izvedavost izbudile v njih. Tedaj ni Črnogorec po rodi? Kje pa, kje neki je stala njegova zibelj? Čudovito!

„No, sina!“ — Lazo na enkrat zasopen izpregovori in obstoji — „puški na mir in ozrita se po okrozi. Nad babuškim strmcem bedí cela truma orlov hajdukov,

solunske karavane vže znajo, zakaj zavijajo na levo k Prizrenu.“

„Zoper hajduke, zoper te slavne turške morilce, nisem streljiva vzel s seboj“, — opazi eden obéh sinov, in trkne s puško ob tla.

„S pravoslavniimi kristijani se ne bodem ruval, ti so pravi bratje nam Črnogorcem“ — pritrdi drugi brat.

„A tako Bogdan? tako tedaj Vuk?“ — stresne oča glavo. „To ni nič kaj posebnega, ker sta se mu sina vprla, ko jima je vstavil orožje, Črnogorca imata prav, zakaj in kako to. Saj vladika sam ne smé ukazati: tjekaj idite, tam bojujte; glavarji in starešine ogovoré vojsko tako: junaci, tako in tako je, kaj menite vi, do tega je zopet, da Črnogorska pokaže svojo moč! — Ko izvedó, kaj in kako, zavrísnejo junaci in zgrabijo sovražnika, da ne vzeme več v misel, kedaj se je lotil Črne gore; da neté, tega ne črhne nobeden, in to ostane. Tako se mora vesti vladika, več prave pa tudi oča nima do svojih sinov.“

„Dobro, sina!“ — pohvali ji oča po nekolikem premišljenji. To je pošteno. Ali kako bi hajduk pravoslavnega kristijana ločil od prokletega Mohamedana v temi? Ali poznata hajduško življenje? Meni je njih geslo neznano tako, kakor vama, kdor pa tega ne pozná, temu ni varno bližati se njih taborju.“

(Dalje prihodnjič.)

Iz življenja — za življenje.

En sam oče more prerediti dvanajstero otrok; al dvanajstero otrok ne more enega očeta.

Kjer so karte, ondi so tudi karke (gavge).

Ako hočeš izvedeti, kakošen je gospodar, ogledi njegov dvor in gospodarske oprave; ako hočeš poznati gospodinjo, ogledi sobo, kuhinjo in kamre.

„Pučki prij.“

Mnogovrstne novice.

* Akademija v Leoben-u na Štajarskem, kjer se rudarsko pravo (Bergrecht) uči, je imela lani 12 učiteljev in — 18 učencev. Dohodki njeni so znesli 244 gold. 41 kr., — stroški pa 15.173 gold. Ali se splača taka akademija, ker je kmalu toliko učiteljev kakor učencev?

* V Trientu v laških Tirolih so Lahoni (Italijanissimi) napravili dva plesa, na ktere pa se ni smel noben vojak in noben Nемец prikazati.

* Ogerskih cekinov — tako piše „Pešt. Lloyd“ — nočejo v Bukareštu nekatere velike kupčijske hiše jemati; pravijo, da niso pravo zlato.

* Da Slovani avstrijski niso in nikoli ne bojo prijatelji Prusom (Prajzom), to pač ves svet vé, al od neprijatelja se izvé resnica. Minister Brestl je Avstriji (Ogersko puščamo zdaj pri tej besedi zmiraj na stran) napovedal za 30 milijonov davka več. Od 1848. do 1868. leta se je primanjka (deficit) pomnožila na 1912 milijonov. Od 1848. do 1864. l. je državni dolg vsako leto zrastel na blizo 100 milijonov. Leta 1865. je dodalo okoli 79 milijonov, leta 1866. pa 387 milijonov. Razložek med Avstrijo in Prusijo je ta, da od direktnih (gruntnih, hišnih itd.) davkov pride na enega človeka v vsi Avstriji 3 gold. 21 kr., v Prusiji 2 gold. 14 kr., od neposrednih davkov pa v Avstriji 6 gld., v Prusiji 3 gold. 78 kr., na eno rodovino v Avstriji vseh davkov skupaj 50 gold. 85 kr., v Prusiji 30 gld. 11 kr. O Avstriji se sicer pravi, da so neizmerni njeni studenci, od kodar si more pomoči iskati, in na to pravlico se opirajo le prerado vse reforme. Da bi venpar pri nas reforme pri kakem drugem koncu začeli, a ne samo z davki!